

Z a t w e e f c h u A w i s e s.

Nr. 15. Zettortdeenâ 14tâ April 1838.

D e r r i g a s i n n a.

Dasch labs kad kartuppelûs schai pawassari fahs raudsiht, ar nopuschamu nems weenu un ohtru kartupeli rohkâ, to safalluschu atrad-
dis. Bet ja gribb tohs talabb aîsfweest par wisseem wehjeem, tad luhdsamees to ne darriht, un paraudsiht fo gudrs un pee lauka un dahrsa kohpschana's lohti ismannig's wihrs mahza dar-
riht. Wînsch mahza tâ darriht:

Za safalluschu's kartuppelûs no tam isfarga ka ne dabbohn puht un ja dabbohn tohs iskal-
teht, tad tohs labbi warr paglabbaht un buhs derrigi maijei. To darri tâ: steids kartuppelûs no bedrechm isnemt, eekam tee atslaiduschees, usberr tohs us behleem, itt masu kahrtu, tâ kâ kartupelis gull zits zittam blakkam, bet ne zits zittam wirsû. Tâ laid tee paleek us weetu, kamehr zeeti sakaltuschi, tad tohs warri eeneft flehti un tshuppâ fabehrt. Kad nu gribbi schohs ehst, tad nokaffi misu, leez tohs us dsirnawahm samalt, peeber festsu, jeb wehl labbaki zschu dalku rudsu miltus klahnt un buhs labba maîse. Scheit (raksta schis pats Kung's) kur lubbu jumti esinu tohs safalluschu's kartupelûs pahri mehneschu's jumteem wirsû lizzis, jo kad scho-
deen tee dabbohn fasalt un riht atlaistees, un tad atkal leetu, tad zaur to jo ahtraki isshuhst. *)

W. P.

*) Pateizam rakstijam par scho sinnu un luhdsamees peedoht, ka zaur leeldeenas darbeem uskaweti til wehlu scho sinnu scheit eelikkam. Luhdsamees arri ar leelu luhgschamu mums sinnas atlaist pah'r Dundagas esaru. Wessali!

W. P.

Swehtas dohmas un mahzibas pah'r daschadahm pafaules leetahm un buhschanahm.

No wahzu wallodas pahrtulkotas.

(Stattees Nr. 14.)

II. Labs gaifs.

Kad labs filts gaifs jaw bija zittas nebbelas pastahwejis, tad kahds fazzija: Ak kas gan buhs ar tahm karstahm deenahm! Wai, fo mums faules karschana gan padarrihs, kad leetus ne nahk! Gattarts atbildeja: Kam juhs tâ runnajat? Woi tad juns tas prettiin stahw, ka debbesis irr til jaukas, un ta mihla faule muhs jaw labbu laiku kâ fnaididama usluhko? — Tas ohtrais fazzija: bet wajjaga tahlaki dohmaht, jo pa tam ta mihla fehja laukos un augli dahrsos nokalst un nowihst, un schi debbes usfnaidischana gan ruhktas affaras isspeedihs zilwekeem wirs semmes! — Nu gan labbi, fazzija Gattarts, tad lai meh's pee schi gaifa apdohmajam, ka arri ta laiziga laimiba, fo ar jauku faules spihdumu zeeni nosihmeht lihdsiba, mums daudreis tikpatt mas geldiga irr, kâ labs pastahwigs gaifs augleem. Wehtas un beest tumschi mahkoni, kas ar stipru pehrkonu un sibbeneem daschureis semmi trihzina, un to ar tahdu leetu apgahsch kas zauri eet, arri dsan nepatihkami, bet gan mahk stahdeem un arri zilwekeem un lohpeem patihkama eedoht. No schahdas tumsas gaifina aust, un swehtiba nahk ar to leetu lihds. To paschu arri isdarra behdas un dsihwes ruhktumi. Tee to meesu isbeede un apspeesch, bet to garru wiinni atspir-
dsina. Tee taifa nepatishchamu un behdas, bet pehz tam dohd garrigu un deewigu patihkumu un preeku. Tur prettim us pastahwigu laizigu labklahschamu zeeni usnahkt leela nelaima, ir

gan muhschiga pasuschana. To meh's pee ta baggata wihra eewangeliumā (Lubkasa 16tā nob.) un pee dauds' zitteem arridsan noprohtam. To teescham, lihds' tu weenu useesi, kas no nelaimes un no gruhtibahm irr eeksch' isfamischanas' krittis un pasuschanas', gan papreekschu tuhstoschūs atraddisi, kas laini un labklahschanu ne warrejuschi nest, un ar tahm irr pakrittuschi. Tapeh'z lai meh's nekad ne ustizzam fawai laimei, bet lihds' kà tahdās karstās deenās zeeni jo meddigi dahrjus' apleet, lai augli ne norwihst, tãpatt lai ar jo wairak speeschanahs' Deewu luhdsam, kad mums labbi klahjabs, lai Deews' fawu shehlastibu no mums ne no greestu, un fawu swehtu Garru mums ne atnemtu; lai no Winna walditt, meh's apdohmigi un paseminigi staigatum, un to laizigu labklahschanu ne turretum pa muhschigu nelaini. Mans' Deews' un Tehws'! Es atzerrohs' tawa praweescha wahrdu's (Jerem. raudu ds. 3, 44.) Tu effi ar padebbesi apfedsees, ka luhg'schana ne warreja zaur eet. Man arri dauds'reis' tã ar tew gaddabs, kad tumscha behdibas' padebbes' nomettahs' stary man un stary Tew. Es par to neko ne drihks' fazzihst, jo ta zeklahs' no manneem grehkeem un noseegumeem. Bet ta faule arridsan ais mahkoneem fawu spihdumu paturr, un fawu labbunu us semmi noraida lihds' ar to leetu. Tãpatt arri Tu man par Deewu paleezi, kad man behdiba irr, un Tu eeksch' tahs' tif speh'zigi darbojees, ka us ih'su brihdi es Tawu shehlastibu warru nomanniht pee fawas' dwehseles. Tapeh'z Tu effi mans' mihlais' Tehws', un mans' shehlig's Deews', lai Tu lehns', lai bahrgs' effi usraugams'.

12. Preekschrafs's.

Gattart's' stattijabs', kad weens' puifis' rakstu skohlã to preekschrafs'tu teescham usluhkoja, un tad rauds'ija tahdās paschas' sihmes' ar fawu rohku ussihmeht. Tad winsch' fazzija teem kas klah'tu stahweja: redsat, kã no wahjas' buh-

schanas' pilniba nahk, un kã dauds' pahrskatotees' jaismahzabs' pareisi darriht. Schim puifscham to ne atprassa, ka winna rohkas' raksts' pawissam jaw buhtu lihds'igs' tam preekschrafs'tam. Bet paleek' ar meeru, kad winsch' puhledamees' eemahzabs', un gaida ka tas' ar weenu labbaki isprattihs' un beids'oh't buhs' ismahzije's skaidri un koh'schi rakstih't. Arri mums' irr weens' preekschrafs'ts, ko tas' Kungs' Jesus' mums' irr pamettis', (1. Peh't. gr. 2, 12.) prohti: Winna swehtas' ds'ihwes' pilniga buhschana. Bet jum's' ne buhs' dohmaht, ka Winsch' no mums' wairak pagribbehs' kã ween to paschu, ko skohlmeisters' no fawa mahzama behrna pagribbahs'. Kad Winsch' muhs' atrohn, Winna preeksch'sihmi teescham usluhkojoschees', un mud-digi puhlejoschees' un mahzijoschees', tad Winsch' peezeeschahs' ar muhs'u wainahm, un muns' speh'ku pasneeds', ka zaur Winna shehlastibu un Winna Garru, ikdeenas' warram fawu buhschanu labboh't. Kristus' zilwekam jamahzabs', kamehr' tas' irr ds'ihws'. Tee tee labbaki mahz'ekli irr eeksch' ta Kunga Jesus' skohl's, kas ikklai-kã mahzami gribbahs', prohti kas' ikdeenas' fawa Meistersa preeksch'sihmi preeksch' azzim tur-redami, arweenu speeschahs' tam lihds'igi tapt, bet nekad par pilnigu ne isturr' fawu buhschanu un padarrischanu. Tapeh'z no diwi leetahm irr jaatkah'pjahs', no palaischanas', un no lees'kas' isbailoschanas'. Ar to pirmu tas' zilweks' paleek' slinkotais' un aplam' drohsch'; ar to oh'tru famiffi suhditais'. Debbesi neween' teem pilnigeem un teem stipreem atwerrah's, bet arri teem maldidameem un wahjeem, ja tikkai schee fawas' wainas' atsihst' ar pasemmigu shehloschana, un fawu truhzibu mekle pidiht' ar Jesus' Kristus' shehlastibu. Mans' Deews'! ne smahde mannu nespeh'zibu! Mans' Tehws'! es gribbu eemahzitees'. Lai Tew' jelle patihk' mans' wahj'sch' darrijuins'. Manna labba apnem'schana dauds'reis' ne isdohdahs', bet woi talabbad' man buhs' nostah'tees'? To lai es' ne darru! Es arweenu no jauna fahkschu, kamehr' es' ds'ihwoju, un ja Tu wehlesi, tad es' to meistersa darbu debbes'is nolik'schu pee Tawahm kahjahm! —

13. Semmes kankals.

Gattarts pa zettu brauze garr usartu druvu garram. Medsedams tohs kankalus pazeltus, tas sazzija saweem beedreem: es atzerrohs, ka es no kahda wezza muischneeka esnu lassijis stahstutu, kad tas ikrihts ka peezebles, lizzis few cenesi prihschu semmes kankalu, to kahdu brihdi apohdis, un ta dohmajis faru wesselibu siiproht un dschwibu paildsinabt. Es wehletohs to redseht, kaut neween wiffi muischneeki, bet arridsan wiffi keisari, kehniini, leeli fungi un fungi, irr wiffi kristigi lautini, schahdu eeraddumu buhtu turrejuschi. Teescham, ja ne meesai, tatschu dwehselei par labklahschanu tas isdohrohs, un winni pee tam sawas mirsibas atgahditohs. Lai zilweks gohrahs, gresnojahs un isleelahs zil ween gribb, tatschu tas zits nefas naw, ka semmes kankals, kurru Deewa rohka us ihfu brihdi sasittih, un par puttefkeem un pelneem darrihs. Dauds leeli semmes walbineeki irr pasauld bijusch, un leelu wahrdu, leelu ispschschanu turrejuschi, un dauds ko isdarrijusch. Bet kas nu no winneem irr palizzis? Lai pahrmelle to augstu Deemeru keisaru kappus, woi tur eekschä wairat atradbihs ka pihschlu fauju? Tapatt arri eet ar mums zitteem maseem zilwekeem lihds! Muhsu leelas ruhpes, sirdehsti, puhlinseh, gohds, gudribas sinnaschana, un wiffas tahdas ehnas grabbstischanas, — wiffas tahs beidscht semme rahpjahs! Tapeh, muhs redscht tif augsti uskahposchus, ka wahrdes uskahpj kad mehnes spihd, un tif negant istaisoschus, tas gudrais wihrs ne warr norunt, pah mums pasmeetees un sazzijt: Ko lepposahs ta semme, tee pelni: Jo kamehr zilweks dschwwo, ismett winsch no eekschahm fuhdus un splaudas las. Un kad tas zilweks irr nomirris, tad tohp winsch tschuhstahm un tahzpeem par laupijumu. (Sihrafa gr. 10, 9. 11.) Ut lai meh, jelle allaschin to atzerram!

14. Schuhpis kas atgreesees.

Kahdi besdeewigi brahlischi bija zauru deenu kohpa bijusch, un gan ar dserfchanu, gan ar

lahdeschamu un wiffadu negantibu zits zittu winnejusch. Weens no teen, wairs ne warredams, fluffi bija prohjam gahjis, un lihdis gulleht. Tee zitti to nomannijusch norunna, ka scho paspihtebs un peezeles. Ko darra? Wiffi pahrgelbrjahs, zitti baltds kreflids, kas ar affinium apraiviti, zitti wezds melnds kaschokds un moisd. Apfsmurgule waigus ar melnumu, un kampj rohkas deggofchas swezzes un pliffus sohbinus. Tahdi winni eenahf kambari pee ta gulletaja, apstahj winna gultu, un fahf ar breesnigu balli to pamohdinabt. Tas atwerer azzis cerauga kehmus un dohma, ka zil dauds welli ap winnu apstahjuschees. Ta fahbstahs, ka no leelahm bailehm ne speh, nei runnabt, nei eebrehtees, nei kuffetees. Tee kahdu brihdi to pamett bailles, un tad leef allu un glahses peeneft, un winnu peerunna, lai bailles noskalloht. Bet schis nefo ne gribb peeneft un arri ne speh, itt siffts paleef, un irr jafuhtha peh, daktera. Tas nahf, eedohd tulihf sahles, un wehl labbu laifu garr winnu darbojahs, lihds kam warr lihdscht. — Bet zaur Deewa schehlastibu schi baila johkoschana par labbu isdewahs, jo tas zilweks zaur to aishnems, apnehmahs un sohlijahs wiffu faru muhschu no kaumeem beedreem un arri no dserfchanas atkahptees. Un pee schahdas sohlistichanas tas arri teescham irr palizzis.

Schis gan tiffai ka par smeeklu nahze, un sinnam, bija traktu peedsehruschu kauschu breesmiga un baila lusteschana tur flahstu. Bet ka drih, tas warr notift zaur augstu Deewu, ka schuhpin, kas ar wiffaem saweem grehkeem, ne atgreesees un Deewu ne luhdsees, gulleht eet, itt teescham ta noteef, kad winna dwehsele atmohtusees, gaddahs elle tiffusi paschu wellu starpä, kas winntai mohzibu un behdas eeleij. (Zahna parahd. gr. 18, 6. 7.) Jo daschu labbu jaw irr Deewa taifna teefa fakampusi peedsehruschu un gullofchu, un tas no rihta irr nomirris atrasts. Nu mans Deews! Tu effi schehzligs, firdsmihligs, lehnprahstigs, un leels no labdarrifchanas un pateefibas. (2. Mohsus gr. 34, 6.) Peetaupi schahdus nah-

baga zilwekus pehz tawu augstu laipnibu, un lai ahtra nahwe tohs ne pahrsteids! dohd tabdeem atsiht farwu grehku, un lai tee firsnigi atgreesuschees ta Kunga Jesus labbad schehla-slibu panah!

15. Behrna dahwana.

Masa meitina pee Gattarta nahze, kamehr tas dahrsâ ar winnas mahti farunna-jahs, un atnesse lappinas, ko bija no kahpo-steem nolausufi, un wehl weenu pukki, kas zektmallâ bijufi, un laipnigas azzis rahdidamia, winnam tahs pasneedje, lai peenemnoht par dahwanu. Winsch sazziija: nu manna meitina, kâ tab man ne patiks tawas dahwanas, ko tu man dohdi no labbas firds, lai arri wahjas leetas rahdahs? Tatschu mannam Deewam arridsan japeeteek ar mannim! Es winnam gan daschureis gribbetu preekschâ nest sipru tizzibu, farstu mihlestibu, leelu firdszeenischanu, firsnigu slawu, dedsiigu luhgschanu, un pilnigu behrna paklausibu. Bet tab es wissu farwu firdsbahrsu ismekleju, es tomehr tahdas puk-fes ne atrohmu, kas manna mihla Deewina irr wehrtas. Winnam japeeteek ar mannu wahjibu, firdsilgoschanu, ar mannu labbu prahtu un eedrohschinaschanu, un ar mannu wahju eefahlumu. Un winsch to labpraht darra. Winna mihletaja tehwa firds mums to irr nosihmejusti, jo winsch tahs nabbaga atraitnes divi artawas kurrus ta likke tai Deewa schkirstâ, irr augstakus isturrejis, kâ wis-fas baggatu kauschu dahwanas. (Kuhkasa ew. 21, 2. 3.) Winsch nosazziijis, ka irr tam buhs alga, kas winna laudis ar uhdens lahfi dstr-dih. (Matteijisa ew. 10, 42.) Nu mans Tehws! manna dwehsele irr preeziga un lihgsma, jo Tu essi mans Deews. Jo ta drihst wissu labbu no Tew gaidiht, jo Tu til schehligi

peenemmi tahs masas dahwanas, ko Tew atness wahju behrnu rohka. Es speedischohs, lai manna dahwana ikdeenas labbaka paleek. Es to wiss labbaku Tew atnessichu, ko ween spehju un noprohtu, un Tew preekschâ zelschu zaur farwa widdutaja Jesus rohkaht. Tâ schi ne buhs tew prettim, lai arri jo wahja leeta rahditohs. (Turplikam walrat.)

Teefas fluddinaschanas.

Zaur scho teek wissi tee, kam patiktu Zalgawas pil-les Krohna plawas lihdsinaht un tibriht, wâiziniat, 25tâ un 26tâ April f. g., pulksten 12 preeksch pufsbdeenas, Kursemmes Kambara teefas nammâ peeteiktees. Zalgawâ, 12tâ April 1838. 3
(L. S.) Kameralhofsrath Frese.
(Nr. 3136.) Kammerverwandter F. D. Staschid.

Tai 16tâ April f. g. tiks pee Kalnamuischas pagas-ta teefas tahs, Johann Jedowizham peederrigas, Skuje uhdens sudmallas wairak sohlitajam lihds Jahneem 1839 us arrenti isdohtas. Kam patiktu schihs sudmallas us arrenti nemt, lai noliktâ deenâ, preeksch pufsbdeenas pulksten 10, ar labbahm parahdischa-nahm Kalnamuischas pagasta teefas nammâ atnah. Kalnamuischâ, 29tâ Merz 1838. 1
Johann Hochgraefte, Kurator.

Zitta fluddinaschana.

Zaur scho teek sinnanu darrihts, ka Dohbeles tirs-gus, kas scho gadd sesdeenâ, 23schâ April eekriht, treschdeenâ preeksch tam, 20tâ April f. g. tiks tur-rehts. Dohbelê, 30tâ Merz 1838. 2
Horst, meesta preekschschahwetals.

Zaur scho teek sinnanu darrihts, ka Salkasmuischâ un Krohna Zehkaba un Penkulesmuischâ labbi dihgo-schas lehzes par 90 kap. sudr. pubrà warr dabbuht pirt. Salkasmuischâ, 7tâ April 1838. 3

W r i h w d r i k k e h t.